

Agost | 2017

**Recomanacions per una
participació que reculli la
diversitat que caracteritza la
ciutadania de Barcelona**
Ajuntament de Barcelona

1.- Introducció

Aquest document es un recull de recomanacions extretes de l'informe " Criteris i propostes per a una participació diversa a l'Ajuntament de Barcelona" de l'abril 2017.

La seva redacció forma part del Pla de Treball 2016-2019 del Programa de Participació Diversa . La seva finalitat es facilitar un dossier de recomanacions sobre com arribar a col·lectius de persones de contextos diversos per una participació reflex real de la ciutadania de la ciutat en els espais i canals de participació.

El seu contingut és fruit d'un procés de debat i discussió amb persones especialistes en la matèria i representants de diverses entitats i de l'Ajuntament de Barcelona, dut a terme durant les sessions participatives organitzades durant el darrer trimestre de 2016. L'objectiu de les sessions era elaborar l' informe esmentat més amunt (" Criteris i propostes per a una participació diversa a l'Ajuntament de Barcelona " abril 2016).

Entenent l'amplitud del concepte de diversitat , el grup de treball, durant les sessions participatives, va acotar el concepte a:

- persones immigrades estrangeres, en situació regular o irregular
- persones espanyoles amb origen cultural divers, especialment població jove
- poble gitano
- diversitat religiosa i conviccions
- altres contextos o identitats culturals

Per tant, aquest dossier de recomanacions es limita a dites acotacions del concepte de diversitat tot i que en el conjunt del programa i del pla de treball iniciat des de l'Ajuntament es treballa des d'una conceptualització més àmplia de la diversitat.

En l'informe del grup de treball sobre Participació Diversa de l'abril de 2017 les recomanacions sorgeixen de les aportacions dels participants per definir criteris i generar propostes. Nosaltres, en aquest dossier, presentem les recomanacions seguint els sis blocs de propostes que han conduït a la definició d'unes línies estratègiques de treball.

- 1.- L'apropament i enfortiment dels col·lectius.
- 2.- L'àmbit de la comunicació.
- 3.- Els òrgans de participació.
- 4.- Els processos de participació.
- 5.- El territori
- 6.- La diversitat en la organització i estructura interna de l'Ajuntament

2.- Recull de recomanacions

2.1.- Per l'apropament i enfortiment dels col·lectius.

1. *Posar en marxa processos que indaguin sobre les estratègies adequades per a cada col·lectiu de contextos diversos*(De quina diversitat estem parlant? Pg.11)per evitar que les diferències inherents a la diversitat s'utilitzin per predir valors, opcions o respostes de qualsevol individu.
2. *Estendre la participació als àmbits que van més enllà de la participació formal*(àmbit ciutadà, polític, institucional, laboral, sindical)incloent també l'àmbit associatiu, cultural, educatiu, veïnal, espais comunitaris, entre d'altres.(Què entenem per participació diversa? Pàg. 13).
3. *Posar en valor la diversitat de formes de participació dels diferents àmbits i col·lectius de persones de contextos diversos incorporant- les als espais i canals de participació existents a la ciutat.*(Què entenem per participació diversa? Pàg. 13).
4. *Afavorir, potenciar un sentiment de ciutadania i de pertinença com una qüestió més de participació, com el dret de "formar part de" repensant els espais de participació tenint en compte els interessos de les persones de contextos diversos.*(Aportacions del Grup de treball a la definició de Participació diversa. Pg.14).
 - a. En moltes ocasions, manca participació en espais per participar perquè no es senten identificats amb cap espai.
5. *Tenir en compte la incorporació de les temàtiques i de les comunitats que han estat habitualment invisibilitzades en l'abordatge i planificació d'un treball proper i participatiu.*(Aportacions del Grup de treball a la definició de Participació diversa. Pg.14).
 - a. Es tracta d' identificar els interessos de la població que no participa perquè allò que és objecte d'aquesta participació no els interessa malgrat que l'afecti com a col·lectiu.
6. *Ser proactius des de l'Ajuntament per conèixer els col·lectius amb trajectòries culturals diverses, les seves maneres de fer, necessitats, coneixements i interessos.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pg.16).
 - a. Especialment lesentitats que habitualment no es manifesten o participen tant públicament, però que voldrien conèixer les seves possibilitats de tenir un vincle amb l'Administració.
 - b. Amb determinats col·lectius es tractaria de crear espais de seguretat on no se sentin agredides.
7. *Promoure un apropament respectuós per part de l'Ajuntament que generi vincles amb la població diversa* .(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pg.17).
 - a. Algunes comunitats es mouen bastant per referents i aquest és un aspecte important a tenir en compte pel que fa a la capacitat de convocatòria i /o de fer arribar la informació.

8. *Pel sosteniment d'un mecanisme o espai participatiu amb ciutadania de contextos diversos cal fonamentar el procés en els espais habituals i quotidians on viuen i treballen.* (Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 27)
9. *Impulsar la fusió i complementarietat de les metodologies i eines de participació per fomentar la creativitat i empoderament dels participants de contextos diversos.* (Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 28)
10. *Identificar els espais de confiança de la població diversa existents als barris i adreçar- s'hi proactivament per generar vincles amb aquests espais que facilitin recollir necessitats i propostes.* (Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 29)
11. *Creació conjunta d'estratègies i propostes per fer front a aquells aspectes que puguin tenir una incidència en la seva participació ciutadana.* (Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 30)
Per aquesta acció caldran mediadors/es i/o persones vinculades a entitats dels territoris específics on es treballi. En ambdós casos seran persones amb capacitat de moure a la gent des de l'emoció i que tinguin formació en interculturalitat. Es recomana també participació de diferents comunitats, que estiguin disponibles i preparades per actuar facilitant o dinamitzant en processos participatius.

2.2. En l'àmbit de la comunicació.

1. *Potenciar el carrer com espai de participació i comunicació, promovent- l' ho des de l'àmbit institucional per augmentar el sentiment de pertinença amb l'entorn i la comunitat perquè moltes persones no se senten identificats amb cap espai en concret.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg.17).
2. *Facilitar la comunicació a través de materials de treball que tingui en compte les llengües de la ciutadania, en un llenguatge clar i entenedor per millorar la difusió de la informació i plantejar la demanda de participació de manera global a tota la societat.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg.19).
3. *Diversificar els canals de comunicació incloent els propis de cada comunitat (espais com comerços, mesquites, mitjans de comunicació de col·lectius minoritaris, etc.) i redefinir els circuits de la informació perquè en moltes ocasions la informació no arriba a les entitats (que per exemple forma part d'un pla de barri) sinó a tècnics de territori, a tècnics de plans comunitaris, etc.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg.19).
4. *Incorporar els mitjans de comunicació d'origen diversos(radios, blogs, diaris) en la planificació d'espais i processos participatius per difondre les convocatòries i espais previstos a les comunitats diverses en una tasca conjunta que maximitzi la difusió.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 31).
5. *Iniciar un treball compartit entre els responsables de comunicació municipals i els mitjans de comunicació diversos per planificar les accions comunicatives tenint en compte els codis i canals més adients per a cada comunitat.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 31).

6. *Vetllar per l'ús de metodologies de convocatòria, informació i definició d'espais/formats de participació des d'un criteri d'igualtat. (comunicacions plurilingües, horaris i llocs de convocatòria, etc.)*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 31).

2.3. Els òrgans de participació .

1. *Acompanyar l'elaboració del disseny i posta en marxa de la implementació d'un pla de treball des de la taula de Consells Sectorials per incorporar la diversitat, que incorpori el recull d'informació sobre participació diversa dels consells sectorials, les estratègies per fomentar la participació de comunitats diverses als consells municipals i les bones pràctiques existents en alguns consells.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 31).
2. *Diagnosi del grau de participació diversa als Consells de districte i de barri, i disseny i implementació de Plans de treball.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).
3. *Diagnosi en profunditat de la situació de les entitats sobre els factors que no incentiven la seva participació a aquests òrgans existents.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).
4. *Treball col·laboratiu amb els membres dels consells municipals per sensibilitzar sobre la importància de la incorporació de persones/entitats de diversos orígens i co-generar fórmules per tal de que el funcionament dels consells tingui en compte aquesta diversitat.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).
5. *Valorar conjuntament situacions d'entitats /persones que participen en més de dos consells municipals per plantejar la possible rotació / relleu amb altres entitats del mateix o altri col·lectius.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).
6. *Ampliar la diversitat del Consell Municipal d'Immigració amb comunitats que actualment no estan representades proporcionalment. (per ex., alguns països asiàtics).* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).
7. *Proposar la presència d'entitats que representin altres diversitats (culturals i/o religioses) en el Consell del Poble Gitano.* (Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).

8. *Creació de grups de treball cercant representació, convidant personalment a entitats o persones que podien aportar visions més plurals sobre els diversos temes tractats a cada consell.*¹.(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).
9. *Articular formes de participació no presencial en els consells. Augmentar les formes de participació digital per tal d'incrementar la participació de persones que no poden anar presencialment. Per fomentar aquestes formes alternatives de participació cal d'afavorir l'accés digital a la població diversa.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pàg. 32).

2.4. Processos de participació .

1. *Contemplar la diversitat des del punt zero. Motivar la participació de persones de diversos orígens des del principi d'un procés participatiu.*(Aportacions del Grup de treball: anàlisi de la realitat i propostes. Pg.17).
2. *En la fase de diagnòstic per identificar l'interès/demanda real de fer participació han de ser explícits els ítems referents a la població diversa.*(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 26).
3. *Promoure l'obertura dels processos participatius a d'altres iniciatives i projectes en un entorn de diversitat d'orígens i cultures.*(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 27)
4. *Tenir en compte que s'ha de aconseguir el necessari equilibri entre la diferència de ritmes de diferents col·lectius i els ritmes de l'administració al iniciar un procés participatiu.* (Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 27)
5. *Ser curosos en seguir criteris d'horitzontalitat i d'igualtat en la definició d'actors i rols que formin part d'un espai o procés de participació, tenir en compte les diversitats de participants (culturals, religioses, funcional, sexual, etc.), tot incentivant la participació i la col·laboració entre ells i elles.*(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 27)
6. *Promoure l'obertura dels espais i canals de participació a d'altres iniciatives i projectes en un entorn de diversitat d'orígens, cultures, religions, opcions sexuals i capacitats funcionals.*(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 28)
7. *Impulsar la flexibilitat, diversitat i complementarietat d'horaris en que es duen a terme els processos de participació per facilitar al màxim la participació.* (Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 28)
8. *Articular formes de participació no presencial en els consells, afavorir l'accés digital a la població diversa, fomentar formes alternatives de participació.*(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 33)

¹Aquesta és una bona pràctica comentada el Consell de l'Esport. Considerem que aquesta pràctica podria ser replicable a molts dels Consells municipals com a tècnica per augmentar la participació diversa i aportar una visió més plural a les temàtiques que es tracten a cada Consell.

2.5. El Territori: enfortiment dels espais de participació (consells de barri, de districte, processos de treball comunitari,...)

1. *Preveure mecanismes positius per promoure'n la participació i emprar estratègies específiques per identificar territoris i col·lectius de població amb major grau de desigualtat pel que fa a quotes de participació, tenint en compte que acostumen a coincidir amb territoris desigualtat social.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 33)*
2. *Habilitar espais i processos que reconeixin la pluralitat i diversitat, reconèixer i fer sentir aquelles veus més invisibles.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 33)*
3. *Preveure la participació diversa també en els espais de transparència, és a dir, a totes les sessions de retorn, rendició de comptes i auditoria de polítiques públiques.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34)*
4. *Millorar la comunicació i gestió dels Consells de Barri fent-los més accessibles a persones i col·lectius d'origen divers, mitjançant cartells visibles i comprensibles a espais públics.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34)*
5. *Millorar l'adaptabilitat de la Plataforma digital "Decidim.Barcelona" per a la població diversa.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34)*
6. *Vincular els espais de participació diversa a la plataforma Decidim.Barcelona.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34)*

2.6. La diversitat en l'organització i l'estructura interna de l'Ajuntament

1. *Generar la consciència de la necessitat d'incorporar persones d'origen i contextos diversos com a personal tècnic a les diverses àrees de l'Ajuntament entre les persones que treballen a la corporació municipal.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34)*
2. *Es recomana tenir en compte la diversitat en els plecs de condicions de contractació per estimular la diversificació mitjançant la contractació externa(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34)*
3. *Preveure la contractació de persones o empreses d'origen o contextos diversos que ofereixin serveis de mediació, dinamització i conducció de processos participatius.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34).*
4. *Diversificar, per part de les diferents àrees municipals, la contractació de serveis habituals garantint que la informació de la demanda de serveis arribi també a persones i/o empreses de contextos diversos.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 34).*
5. *Dissenyar i implementar una campanya d'informació als joves i adults de comunitats diverses per fer saber que poden ser contractats per una empresa per treballar a l'ajuntament.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 35).*

6. *Iniciar un pla de formació i sensibilització al personal tècnic municipal sobre estratègies de participació diversa , per incorporar en el treball quotidià en la programació, execució i avaluació de serveis, equipaments i projectes, prioritzant aquelles que hi tinguin més vinculació per tipus de servei o per característiques del territori.(Criteris i propostes per a una participació diversa, pàg. 35).*